

נמר של נייר

החלוץ שכינה את פקיד הברון רוטשילד:

..נבוכדנאצר הפלשתינאי" * האלוף הראשון מארצישראל *

..הגדר הטובה" של אנשי ה"הגנה" בעת מרד הדרוזים הגדול

תינו לחיות כה חיי שיעבוד וכניעה? לא, חברים! אנהנו כוננים כאן ארץ חדשה וחברה חדשה. אדם לחופש יולד. אין טעם לחיים כלי חירות, חירות הגוף וחירות הרוח. לא ניתן לפקיד לשלום בנו..."

כותב ביבר על אותו פקיד הברון ועל העימות שבינו לבין הלפרין: "ועוד נודע לאוספיצקי, כי מיכאל הלפרין מתכוון לפרסם מיכתב, בו הוא מכנה את פקיד הברון, נבוכדנאצר הפלשתינאי..."

עלית חיוני של יחיאל מיכאל מתפתחת. הוא נושא לאשה של שרה, מקים את נסי ציונה, ולבסוף נאלץ לשוב לרוסיה. שם הוא ממשיך להתגורר, בניגוד לרצונו, עד שבשנת 1905 הוא שב ארצה, משאיר ברוסיה את אשתו, שני בניו ובתו. הוא עוקב אחרי מימוש תלומותיו - כיצד מקימים יחזקאל הנקין וידידיו את אירגוני בר-גיוור והשומר. הלפרין עצמו משמש כשומר של גימנסיה הרצליה. מאוחר יותר מגיעים לארץ רעייתו וילדיה, שזמנית, אריה וירמיהו, מי שנודע ביישוב כ"רמזה הלפרין, מחולמי חלום הצי העברי. כאשר פורצת מלחמת העולם הראשונה נופל בנו, אריה, והוא מקונן: "בני נפל בקרב ולא ברה, כמו שברחו רבים אחרים. הוא נפל על אדמת ארץ-ישראל..."

מזכה נוספת להלפרין העמיד יהואש ביבר, שהצליח לשזור בסיפרו את סיפור החיים המופלא הזה, ולטפח הרבה אהבה לארץ-ישראל, בימים שאין הדבר באופנה.

לפריגת גרביים, מדבר אל הפועלות ש"שכרן הזעום מפרנסן בקושי ומנסה להשיג פיע עליהן שיתארגנו נגד מנצלותן. וכאשר נותני העבודה אינם מסכימים להעלות את שכר העבודה, מקים מיכאל בית-חרושת קואופראטיבי לסריגה, קונה מכונות-סריגה למאה פועלות ומעלה את שכר עובדיהן. כדי להטיב עוד יותר את מצבן הוא מודריך אותן כיצד לשבות ולהילחם ואפי' לו נגד עצמו; כל זאת - כדי שילמדו את דרך המאבק המקצועי. אבל השב"י תות פגעו בבית-החרושת שלו, וכאשר אמו סירבה לתת לו עוד מכספי הירושה, נאלץ לסגור את בית-החרושת..."

ב-1881, כאשר מהפכנים רוסיים קטלו את הצאר אלכסנדר ה-2, עורר הדבר פוג' רומים בישובי היהודים, ואז החל הרעיון הציוני לתפוס אצל הלפרין את מקום הרעיון המהפכני. הוא החל לחלום על חברה יהודית חדשה בארץ-ישראל, שתיבנה על יסודות של צדק סוציאלי.

יחיאל מיכאל הלפרין מניף דגל בקונגרס הציוני שדן בתוכנית אוגנדה - צאצאי יהודה המכבי ובר-כוכבא

זבת אותו. הוא מתחזק בחלום הכוח העברי שלו. בחיפושיו ונדודיו על-פני הארץ הוא פוגש את ישראל פיינברג, המכונה לוליק, מי שהתפרסם מאוחר יותר כאביו של גיבור ניל"י, אכשדום פיינברג. הלפרין, פיינברג, גיבור ראשון-לציון, עושים יד אחת. באחד מאותם מיפגשים למד הלפרין שיר שאותו חיבר בראשון-לציון משורר אלמוני בשם נפתלי הרץ אימבר. השיר הוא התיקוון.

חמישה מתנדבים נמצאו לעשות מעשה נועז זה, ומתוך הקהל נשמע קול לעג "למה אין כאן יהודי?" וקולות אחרים המשיכו: "פחדנים הם היהודים... עם של פחדנים פחדנים..." אבל אז, פרץ ונכנס אל הזירה גבר גבוה ורחב-כתפיים, זקן גדול ופרוע יורד על מידותיו, לראשו רעמת תלתלים והובים שכבר זרקה בהם שייכה, ועניו חזקות המבט רשפות אש. לבוש היה בחולצת תכלת ועליה מגן-דוד וקובץ בחושי זהב... הקהל הרב הכיר אותו מייד. שייח' אליאהוד, שייח' אליאהוד... זה היה יחיאל מיכאל הלפרין. הלפרין נותר האחרון בכלוב האריות, ואז שאל את הקהל: "מי העז לקרוא לצאצאיהם של יהודה המכבי ובר-כוכבא בני מוות? (הוא פנה אל האריות) אף עמי כמור, מלך החיות, כלאו בתוך כלוב הגלות. אבל הנה יגיע היום וכני עמי יפרצו את כלובם, יכבשו את ארצם ויהיו בני-חרוץ במולדתם." כשסיים הלפרין את דבריו, פרצה מפיו שירה חזקה של התיקוון. סיפור זה מאפיין את הלפרין, שהוא וחלם את חלום הצבא העברי. "עם זידיים אסור להיאבק!" - פלאשבאק ארוך יוצא יהואש ביבר אל מקורותיו ותולדותיו של הלפרין, מות אביו, המורשת שהוטלה על גבו, ומעבר אמו לעיר הרוסית סמולנסק, שם נישאה לאיש אחר, יהושע זליקין. המחבר מספר כיצד קרא אחד הנערים להלפרין זיד (יהודי). הלפרין, הציע לו להתגושש ושאל: "כאגרופים או כסכין?" ותשובת הנער הגיו היתה: "עם זידיים אסור להיאבק, צריך לשחוט אותם!" שני הנערים מוצי

החוויה הישראלית

הגיבור מכלוב האריות

יהואש ביבר, סופר ישראלי, מקדיש את מרבית מרצו לחיבור סידרת ספרי-נוער, ער המצליחה להביא מעט מקשת הדמיון יות הססגוניות של דור המייסדים. חלקן של מדור זה מוקדש לכמה מספריו של יהואש ביבר. הראשון בספריו הינו ביוגרפיה מרתקת על יחיאל מיכאל הלפרין. השני משרטט את דיוקנו של המפקד הראשון ליהודה, קולונל אליהוד, עוזר מרגולין. השלישי מספר את קורות תינו של פרש, איש ההגנה, במהלך מרידת

יהואש ביבר עם של סוחרים

תושבי הרי-הדרוזים בשילטון הצרפתי, בי ראשית שנות ה-20. "התיקוון" בקירקס המצרי. על יחיאל מיכאל הלפרין נכתבו כמה ספרים, בידי בנו, ירמיהו הלפרין, בידי שלמה שבא ועוד. סיפרו של ביבר הגיבור מכלוב האריות * מציג בפשטות רבה את דמותו, חיו ומאבקיו של אדם, שסימל במשך למעלה משנות דור את עיקשות ההגנה העצמית של היהודים ברוסיה הצארית ובי ארץ-ישראל, שתחת שילטון התורכים.

סיפור חיוני של הלפרין מתחיל באירוע מאוחר בתולדותיו, שהתרחש באביב 1911 ביפו, שהיתה עיר-מחוז תורכית, שעל תורביה נימנו ערבים, סמפלרים, חיילים תורכים, סוחרים יהודים ופועלים עבריים. ביפו ביקר באותם ימים, הקירקס המצרי הי"מסואר", בהנהלתו של אדון בודרוס הי גדול, ובכלוביו פילים, קופים, נמרים ואריות. האטרקציה של הקירקס: מיבחן אומץ של הנועזים והאמיצים, המוכנים להיכנס אל כלוב האריות, שכתוכו רכצו המישה אריות אפריקאים מורייאמה."

יהואש ביבר - הגיבור מכלוב האריות - סיפור חיוני של יחיאל מיכאל הלפרין; אירוס: אבנר כץ; 148 עמודים; הוצאת עם עובד (כריכה קשה).

שיחזור

חורגיה נזר

אחת האגדות המופלאות שידעה ארץ-ישראל היא אגדת הקולונל אליהוד מרגולין, המכונה, המפקד הראשון ליהודה